

Baze podataka 2020/2021

*Katedra za računarstvo
Elektronski fakultet u Nišu*

Prevođenje ER modela u relacioni model - Primeri

Prof. dr Leonid Stoimenov
Doc. dr Aleksandar Stanimirović

Predstavljanje šeme relacione baze podataka

2

RADNIK(LIme, SSlovo, Prezime, MatBr, DatRodj, Pol,
Plata, Adresa, *MatBrojS*, *BrSek*)

PROJEKAT(Naziv, LokPr, BrojPr, *BrS*)

Predstavljanje šeme relacione baze podataka

2

RADNIK(Ime, SSlovo, Prezime, MatBr, DatRodj, Pol, Plata, Adresa, MatBrojS, BrSek)

Primary key MatBr

Foreign key MatBrojS **references** RADNIK(MatBr)

Foreign key BrojSek **references** SEKTOR(SBroj)

Dijagram relacija

RADNIK

LIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa	MatBrojS	BrSek
------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------	----------	-------

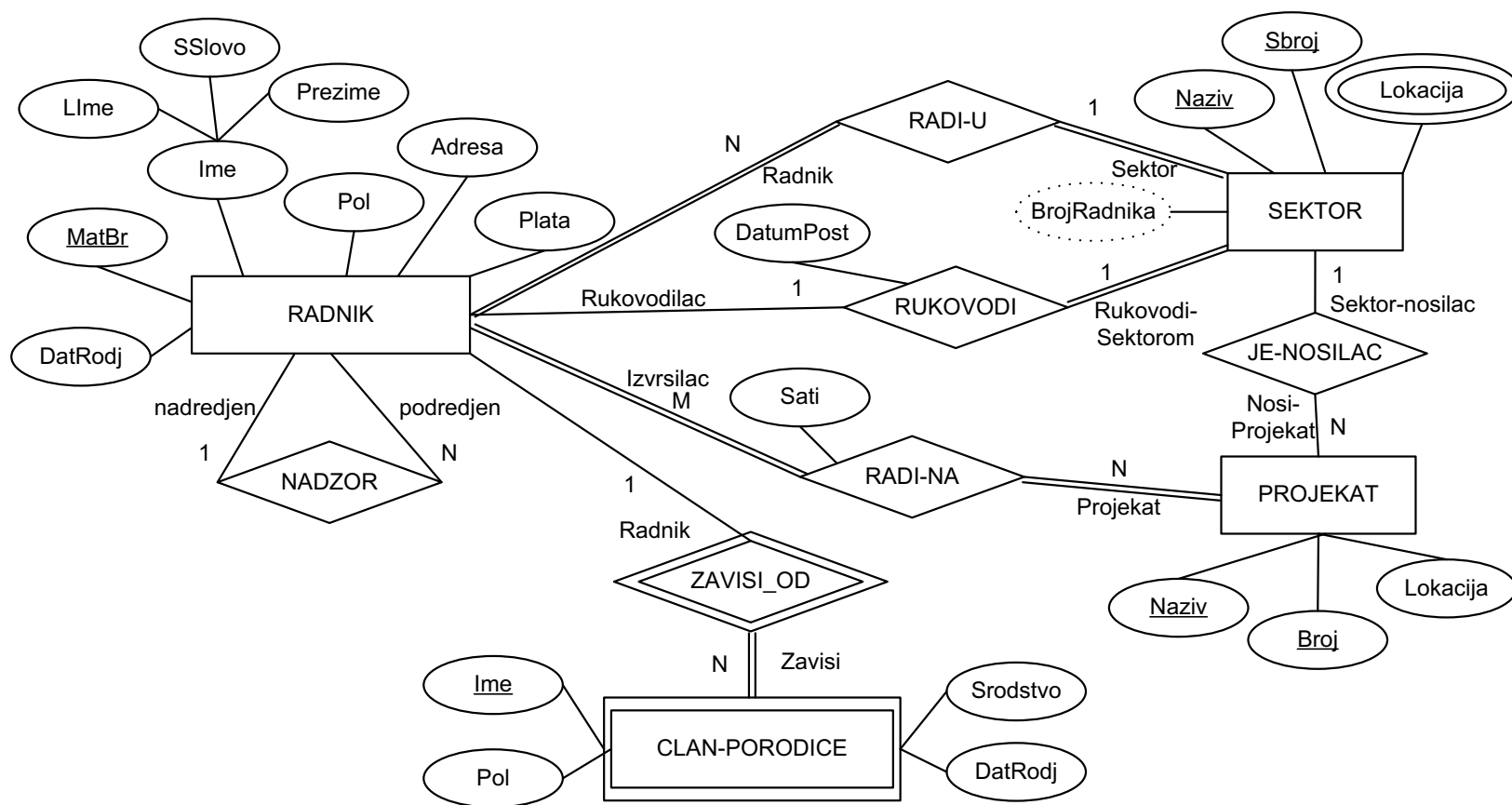
PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>	BrS
-------	-------	---------------	-----

Prevođenje ER modela u relacioni model

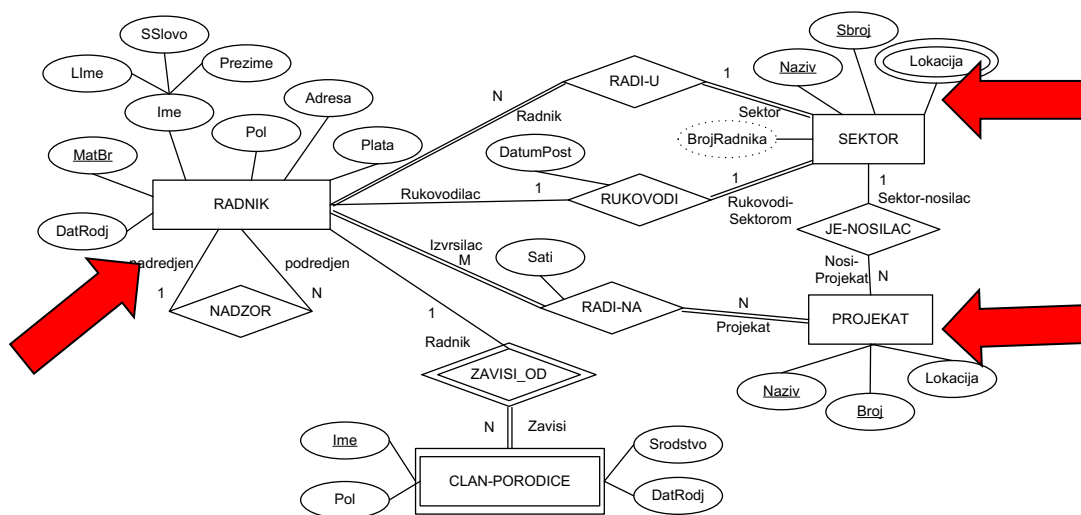
- ▶ Jedna od značajnih prednosti ER modela nad ostalim modelima za konceptualno projektovanje je mogućnost **direktnog prevođenja** u relacioni model (implementacioni model).
- ▶ Preslikavanje se odvija kroz **sedam sukcesivnih koraka**.
- ▶ Primer: baza podataka **PREDUZEĆE**.

Baza podataka PREDUZEĆE

1. korak – Prevođenje regularnih tipova entiteta

Za svaki regularni tip entiteta E u ER šemi kreira se relacija R koja sadrži sve proste attribute i sve proste komponente svih složenih atributa iz E. Jedan od ključnih atributa iz E se uzima za primarni ključ relacije R. Ako je ključni atribut u E složen, tada se njegov skup prostih atributa uzima zajedno kao primarni ključ u R.

1. korak – Prevođenje regularnih tipova entiteta

RADNIK

LIIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa
-------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>
-------	-------	---------------

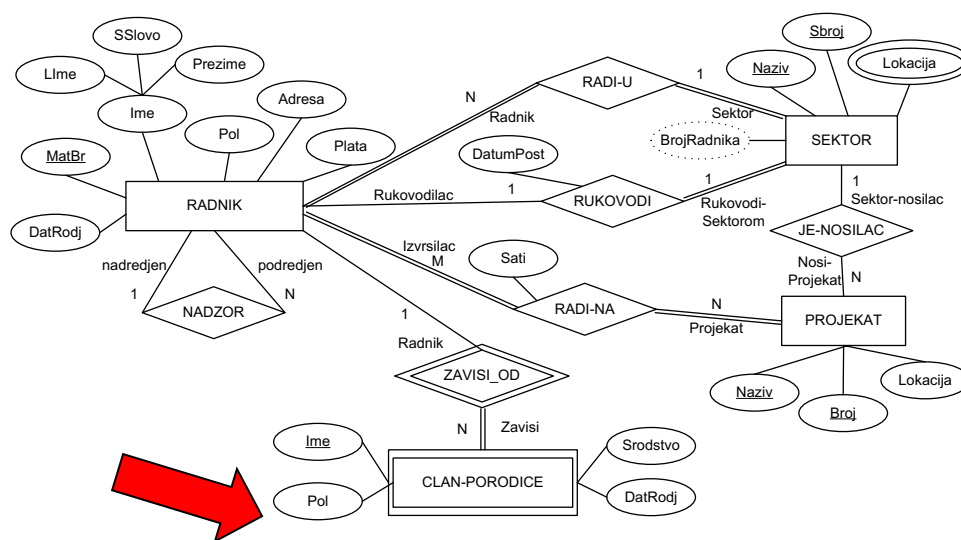
SEKTOR

Naziv	<u>SektorBr</u>
-------	-----------------

2. korak – Prevođenje slabih tipova entiteta

Za svaki slabi tip entiteta S u ER šemi čiji je vlasnik tip entiteta E kreira se relacija R koja sadrži sve proste attribute iz S i sve proste komponente svih složenih atributa iz S . Relacija R kao spoljašnji ključ sadrži sve attribute primarnog ključa relacije tipa entiteta E . Za primarni ključ relacije R uzima se kombinacija primarnog ključa vlasnika E i parcijalnog ključa slabog tipa entiteta S ukoliko on postoji.

2. korak – Prevođenje slabih tipova entiteta

RADNIK

LIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa
------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>
-------	-------	---------------

SEKTOR

Naziv	<u>SektorBr</u>
-------	-----------------

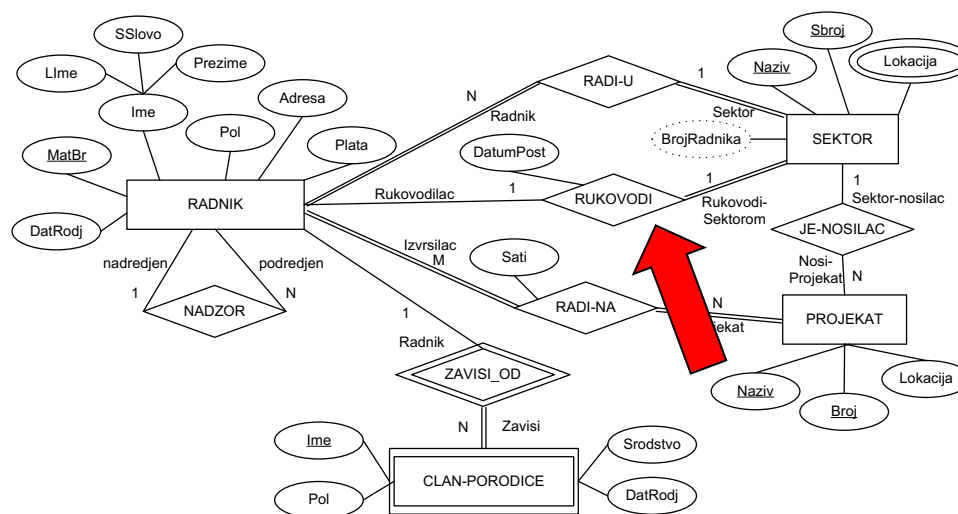
CLAN_PORODICE

<u>MatBrRad</u>	<u>Ime</u>	Pol	Srodstvo	DatRodj
-----------------	------------	-----	----------	---------

3. korak – Prevođenje veza 1:1

Za svaki binarni tip veza R(1:1) u ER šemi identifikuju se relacije S i T koje odgovaraju tipovima entiteta koji participiraju u R. Bira se jedna od ove dve relacije, recimo S, i u nju se kao spoljašnji ključ uključuje primarni ključ relacije T. Za relaciju S treba birati tip entiteta koji totalno participira u R. Kao atribute relacije S treba uključiti sve proste atribute i sve proste komponente složenih atributa tipa veze R.

Može se izabrati i alternativno rešenje po kome se formira zajednička relacija za tipove entiteta S i T u koju se uključuju svi atributi iz obe relacije. Ovo je rešenje dobro kada oba tipa entiteta totalno participiraju u R i kada ne participiraju ni u jednom drugom tipu veze.

3. korak – Prevođenje veza

1:1

RADNIK

LIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa
------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>
-------	-------	---------------

SEKTOR

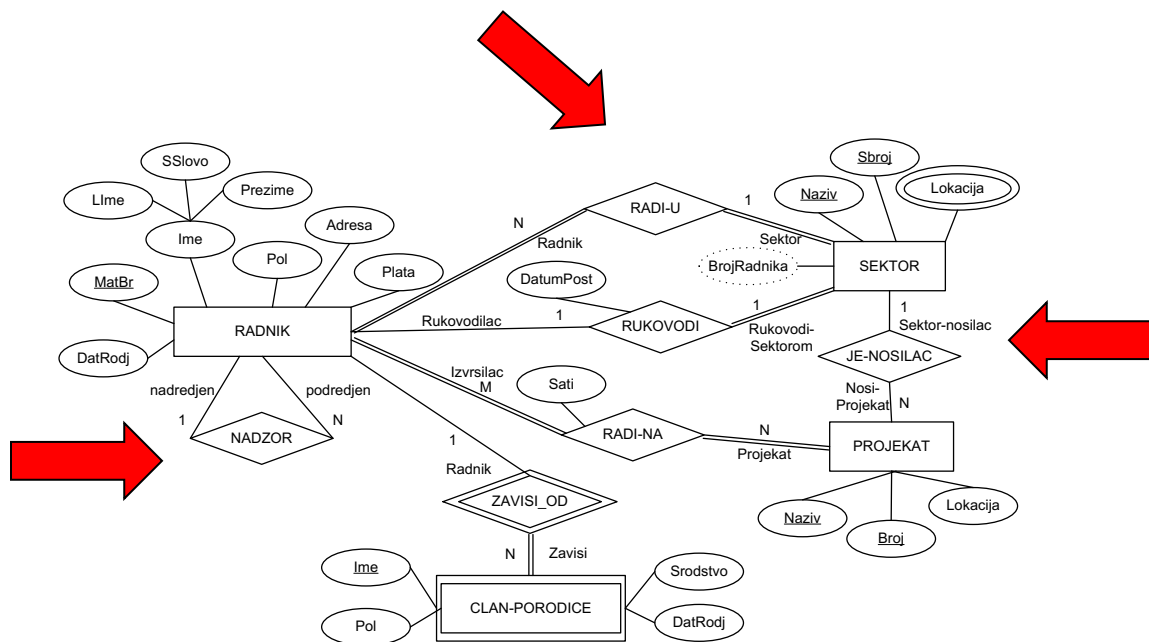
Naziv	<u>SektorBr</u>	<i>MatBrR</i>	DatPost
-------	-----------------	---------------	---------

CLAN_PORODICE

<u>MatBrRad</u>	<u>Ime</u>	Pol	Srodstvo	DatRodj
-----------------	------------	-----	----------	---------

4. korak – Prevođenje veza 1:N

Za svaki binarni tip veze $R(1:N)$ u ER šemi identifikuje se relacija S koja participira na N strani. U S se kao spoljašnji ključ uključuje primarni ključ relacije T koja predstavlja tip entiteta koji participira na 1 strani. Kao atribute relacije S treba uključiti sve proste atribute i sve proste komponente složenih atributa tipa veze R .

4. korak – Prevođenje veza

1:N

RADNIK

LIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa	<i>MatBrojS</i>	<i>BrSek</i>
------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------	-----------------	--------------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>	<i>BrS</i>
-------	-------	---------------	------------

SEKTOR

Naziv	<u>SektorBr</u>	<i>MatBrR</i>	DatPost
-------	-----------------	---------------	---------

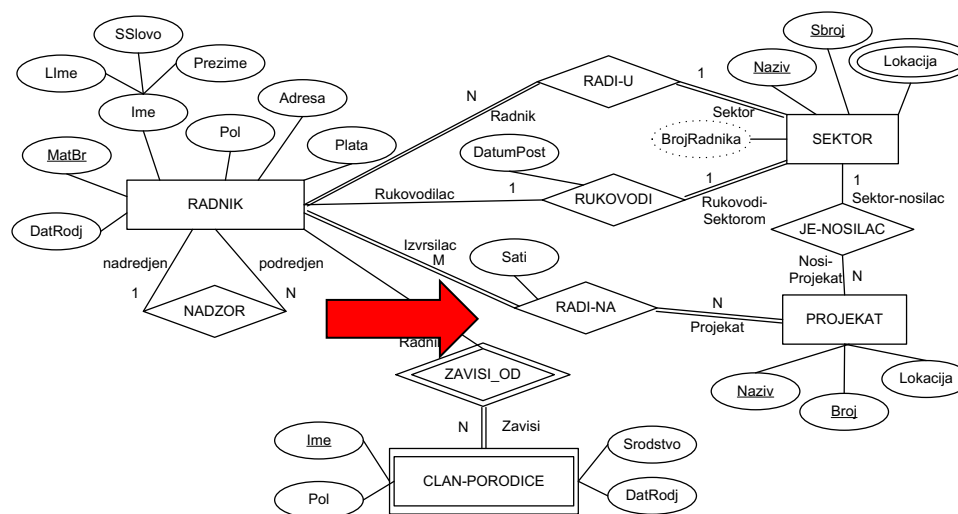
CLAN_PORODICE

<u>MatBrRad</u>	<u>Ime</u>	Pol	Srodstvo	DatRodj
-----------------	------------	-----	----------	---------

5. korak – Preslikavanje veza

M:N

Za svaki binarni tip veze $R(M:N)$ u ER šemi kreira se nova relacija S . U S se kao spoljašnji ključevi uključuju primarni ključevi relacija koje predstavljaju tipove entiteta koji participiraju u R . Kombinacija ovih spoljašnjih ključeva formira primarni ključ relacije S . U relaciji S se takođe uključuju svi prosti atributi i sve proste komponente složenih atributa tipa veze R .

5. korak – Preslikavanje veza

M:N

RADNIK

LIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa	MatBrojS	BrSek
------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------	----------	-------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>	BrS
-------	-------	---------------	-----

SEKTOR

Naziv	<u>SektorBr</u>	MatBrR	DatPost
-------	-----------------	--------	---------

CLAN_PORODICE

<u>MatBrRad</u>	<u>Ime</u>	Pol	Srodstvo	DatRodj
-----------------	------------	-----	----------	---------

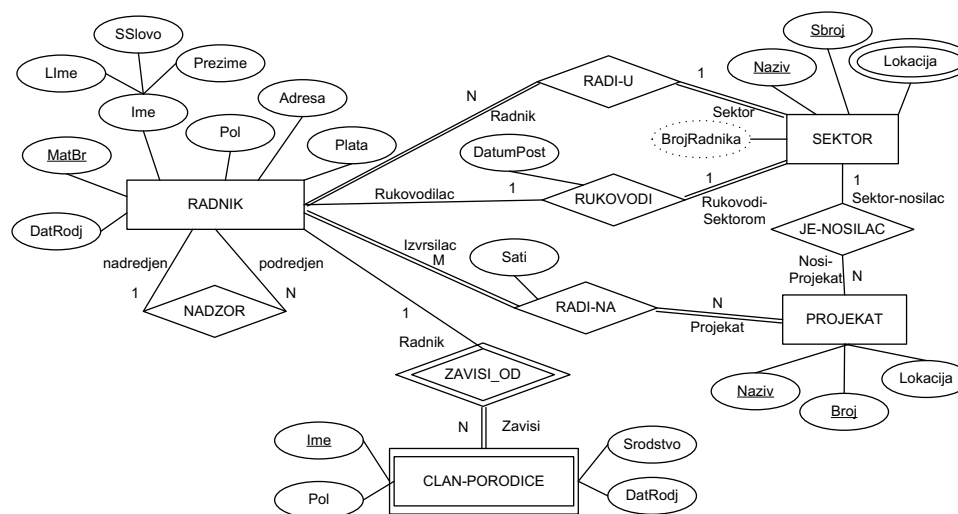
RADI_NA

<u>Mbr</u>	<u>BrPr</u>	Sati
------------	-------------	------

6. korak – Preslikavanje viševrednosnih atributa

Za viševrednosni atribut A tipa entiteta E ili tipa poveznika P kreira se nova relacija R koja sadrži atribut A i primarni ključ K relacije kojom je predstavljen tip entiteta E ili tip veze P. Za primarni ključ relacije R bira se kombinacija A i K. Ako je viševrednosni atribut složen uključuju se sve njegove proste komponente.

6. korak – Preslikavanje viševrednosnih atributa

RADNIK

LIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa	MatBrojS	BrSek
------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------	----------	-------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>	BrS
-------	-------	---------------	-----

SEKTOR

Naziv	<u>SektorBr</u>	MatBrR	DatPost
-------	-----------------	--------	---------

CLAN_PORODICE

<u>MatBrRad</u>	<u>Ime</u>	Pol	Srodstvo	DatRodj
-----------------	------------	-----	----------	---------

RADI_NA

<u>Mbr</u>	<u>BrPr</u>	Sati
------------	-------------	------

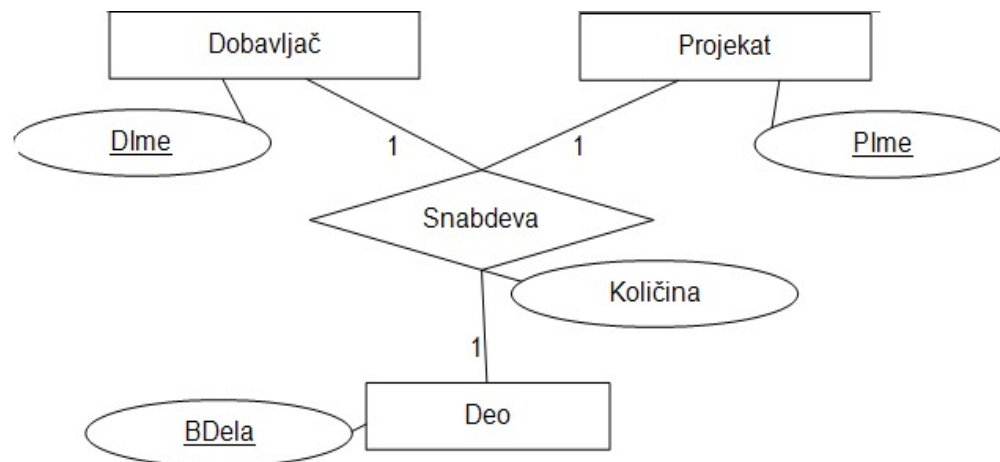
LOK_SEK

<u>BrS</u>	<u>Lokacija</u>
------------	-----------------

7. korak – Preslikavanje n-arnih veza

Za svaki n-arni tip veze R , $n > 2$, kreira se nova relacija S . U S se kao spoljašnji ključevi uključuju primarni ključevi relacija koje predstavljaju tipove entiteta koji participiraju u R . Kombinacija ovih spoljašnjih ključeva formira primarni ključ relacije S . U relaciji S se takođe uključuju svi prosti atributi i sve proste komponente svih složenih atributa n-arnog tipa veze.

Ako neki tip entiteta E participira u R sa ograničenjem (min, max) i ako je $min = max = 1$, tada se kao primarni ključ relacije S može uzeti onaj spoljašnji ključni atribut kojim se relacija S referencira na relaciju kojom je predstavljen tip entiteta E .

DOBAVLJAČ

Dlme

PROJEKAT

Plme

DEO

BDela

SNABDEVA

Dlme

Plme

BDela

Količina

Relazioni model baze podataka PREDUZEĆE

2

RADNIK

LIme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa	<i>MatBrojS</i>	<i>BrSek</i>
------	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------	-----------------	--------------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>	BrS
-------	-------	---------------	-----

SEKTOR

Naziv	<u>SektorBr</u>	<i>MatBrR</i>	DatPost
-------	-----------------	---------------	---------

CLAN_PORODICE

<u>MatBrRad</u>	<u>Ime</u>	Pol	Srodstvo	DatRodj
-----------------	------------	-----	----------	---------

RADI_NA

<u>Mbr</u>	<u>BrPr</u>	Sati
------------	-------------	------

LOK_SEK

<u>BrS</u>	<u>Lokacija</u>
------------	-----------------

Baza podataka - PREDUZEĆE

RADNIK

Lme	SSlovo	Prezime	<u>MatBr</u>	DatRodj	Pol	Plata	Adresa	MatBrojS	BrSek
-----	--------	---------	--------------	---------	-----	-------	--------	----------	-------

SEKTOR

Naziv	<u>SektorBr</u>	MatBrR	DatPost
-------	-----------------	--------	---------

LOK_SEK

<u>BrS</u>	<u>Lokacija</u>
------------	-----------------

PROJEKAT

Naziv	LokPr	<u>BrojPr</u>	BrS
-------	-------	---------------	-----

RADI_NA

<u>Mbr</u>	<u>BrPr</u>	Sati
------------	-------------	------

CLAN_PORODICE

<u>MatBrRad</u>	<u>Ime</u>	Pol	Srodstvo	DatRodj
-----------------	------------	-----	----------	---------

Baza podataka - PREDUZEĆE

RADNIK

Ime	SSlovo	Prezime	MatBr	DatRodj	Adresa	Pol	Plata	MatBrS	BrSek
Marko	J	Petrović	123456789	9.1.1965	Obilićev Venac	M	30000	333445555	5
Sima	F	Todorović	333445555	8.12.1955	Dušanova 32	M	40000	888665555	5
Jelena	P	Janković	453453453	31.7.1972	Vizantijski bule	Ž	25000	333445555	5
Velibor	T	Jovanović	666884444	15.9.1962	Knjaževačka 13	M	36000	333445555	5
Jovan	S	Obradović	888665555	10.11.1947	Nikole Kopernik	M	55000		1
Aleksandra	S	Petrović	987654321	20.6.1941	Knjaževačka 11	Ž	43000	888665555	4
Stanko	Lj	Manojlović	987987987	29.3.1969	Nemanjina 23	M	25000	987654321	4
Valentina	D	Kovačević	999887777	19.1.1968	Knjeginje Ljubic	Ž	25000	987654321	4

SEKTOR

Naziv	SBroj	MatBrR	DatPost
Razvoj	5	333445555	22.5.1988
Administracija	4	987654321	1.1.1985
Uprava	1	888665555	19.6.1981

LOK_SEK

BrS	Lokacija
5	Niš
5	Pirot
4	Leskovac
4	Niš
1	Niš

PROJEKAT

Naziv	LokPr	BrojPr	BrS
ProizvodX	Niš	1	5
ProizvodY	Pirot	2	5
ProizvodZ	Niš	3	5
Reorganizacija	Niš	10	1
Informacioni sis	Leskovac	20	4
Godišnji izvešta	Niš	30	4

Baza podataka - PREDUZEĆE

RADI_NA

MatBr	BrPr	Sati
123456789	1	32
123456789	2	7
666884444	3	40
453453453	1	20
453453453	2	20
333445555	2	10
333445555	3	10
333445555	10	10
333445555	20	10
999887777	30	30
999887777	10	10
987987987	10	25
987987987	20	5
987654321	30	20
987654321	20	15
888665555	20	

CLAN_PORODICE

MatBrRad	Ime	Pol	Srodstvo	DatRodj
333445555	Nevena	Ž	ćerka	5.4.1986
333445555	Milan	M	sin	25.10.1983
333445555	Teodora	Ž	supruga	3.5.1958
987654321	Veselin	M	suprug	28.2.1942
123456789	Mihajlo	M	sin	4.1.1988
123456789	Ana	Ž	ćerka	30.12.1988
123456789	Jelena	Ž	supruga	5.5.1966

Baza podataka - PREDUZEĆE

2

► Kompozitni atribut

RADNIK

Ime	SSlovo	Prezime	MatBr	DatRodj	Adresa	Pol	Plata	MatBrS	BrSek
Marko	J	Petrović	123456789	9.1.1965	Obilićev Venac	M	30000	333445555	5
Sima	F	Todorović	333445555	8.12.1955	Dušanova 32	M	40000	888665555	5
Jelena	P	Janković	453453453	31.7.1972	Vizantijski bule	Ž	25000	333445555	5
Velibor	T	Jovanović	666884444	15.9.1962	Knjaževačka 13	M	36000	333445555	5
Jovan	S	Obradović	888665555	10.11.1947	Nikole Kopernik	M	55000	0	1
Aleksandra	S	Petrović	987654321	20.6.1941	Knjaževačka 11	Ž	43000	888665555	4
Stanko	Lj	Manojlović	987987987	29.3.1969	Nemanjina 23	M	25000	987654321	4
Valentina	D	Kovačević	999887777	19.1.1968	Knjeginje Ljubic	Ž	25000	987654321	4

Baza podataka - PREDUZEĆE

► Unarna (rekurzivna) veza

RADNIK

Ime	SSlovo	Prezime	MatBr	DatRodj	Adresa	Pol	Plata	MatBrS	BrSek
Marko	J	Petrović	123456789	9.1.1965	Obilićev Venac	M	30000	333445555	5
Sima	F	Todorović	333445555	8.12.1955	Dušanova 32	M	40000	888665555	5
Jelena	P	Janković	453453453	31.7.1972	Vizantijski bule	Ž	25000	333445555	5
Velibor	T	Jovanović	666884444	15.9.1962	Knjaževačka 1	M	36000	333445555	5
Jovan	S	Obradović	888665555	10.11.1947	Nikole Kopernik	M	55000	0	1
Aleksandra	S	Petrović	987654321	20.6.1941	Knjaževačka 11	Ž	43000	888665555	4
Stanko	Lj	Manojlović	987987987	29.3.1969	Nemanjina 23	M	25000	987654321	4
Valentina	D	Kovačević	999887777	19.1.1968	Knjeginje Ljubic	Ž	25000	987654321	4

Baza podataka - PREDUZEĆE

2

► Veza 1:1

RADNIK

Ime	SSlovo	Prezime	MatBr	DatRodj	Adresa	Pol	Plata	MatBrS	BrSek
Marko	J	Petrović	123456789	9.1.1965	Obilićev Venac	M	30000	333445555	5
Sima	F	Todorović	333445555	8.12.1955	Dušanova 32	M	40000	888665555	5
Jelena	P	Janković	443453453	31.7.1972	Vizantijski bule	Ž	25000	333445555	5
Velibor	T	Jovanović	666884444	15.9.1962	Knjaževačka 13	M	36000	333445555	5
Jovan	S	Obradović	888665555	10.11.1947	Nikole Kopernik	M	55000	0	1
Aleksandra	S	Petrović	987654321	20.6.1941	Knjaževačka 11	Ž	43000	888665555	4
Stanko	Lj	Manojlović	987987987	29.3.1969	Nemanjina 23	M	25000	987654321	4
Valentina	D	Kovačević	999887777	19.1.1968	Knjeginje Ljubic	Ž	25000	987654321	4

SEKTOR

Naziv	SBroj	MatBr	DatPost
Razvoj	5	333445555	22.5.1988
Administracija	4	987654321	1.1.1985
Uprava	1	888665555	19.6.1981

Baza podataka - PREDUZEĆE

► Veza 1:N

SEKTOR

Naziv	SBroj	MatBrR	DatPost
Razvoj	5	333445555	22.5.1988
Administracija	4	987654321	1.1.1985
Uprava	1	888665555	19.6.1981

PROJEKAT

Naziv	LokPr	BrojPr	BrS
ProizvodX	Niš	1	5
ProizvodY	Pirot	2	5
ProizvodZ	Niš	3	5
Reorganizacija	Niš	10	1
Informacioni sis	Leskovac	20	4
Godišnji izvešta	Niš	30	4

Baza podataka - PREDUZEĆE

► Slabi tip entiteta

RADNIK

Ime	SSlovo	Prezime	MatBr	DatRodj	Adresa	Pol	Plata	MatBrS	BrSek
Marko	J	Petrović	123456789	9.1.1965	Obilićev Venac	M	30000	333445555	5
Sima	F	Todorović	333445555	8.12.1955	Dušanova 32	M	40000	888665555	5
Jelena	P	Janković	453453453	31.7.1972	Vizantijski bule	Ž	25000	333445555	5
Velibor	T	Jovanović	666884444	15.9.1962	Knjaževačka 13	M	36000	333445555	5
Jovan	S	Obradović	888665555	10.11.1947	Nikole Kopernik	M	55000	0	1
Aleksandra	S	Petrović	987654321	20.6.1941	Knjaževačka 11	Ž	43000	888665555	4
Stanko	Lj	Manojlović	987987987	29.3.1969	Nemanjina 23	M	25000	987654321	4
Valentina	D	Kovačević	999887777	19.1.1968	Knjeginje Ljubic	Ž	25000	987654321	4

CLAN_PORODICE

MatBrRad	Ime	Pol	Srodstvo	DatRodj
333445555	Nevena	Ž	ćerka	5.4.1986
333445555	Milan	M	sin	25.10.1983
333445555	Teodora	Ž	supruga	3.5.1958
987654321	Veselin	M	suprug	28.2.1942
123456789	Mihajlo	M	sin	4.1.1988
123456789	Ana	Ž	ćerka	30.12.1988
123456789	Jelena	Ž	supruga	5.5.1966

Baza podataka - PREDUZEĆE

2

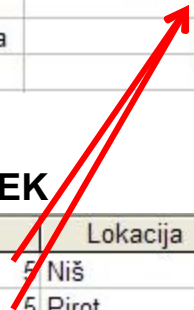
► Viševrednosni atribut

SEKTOR

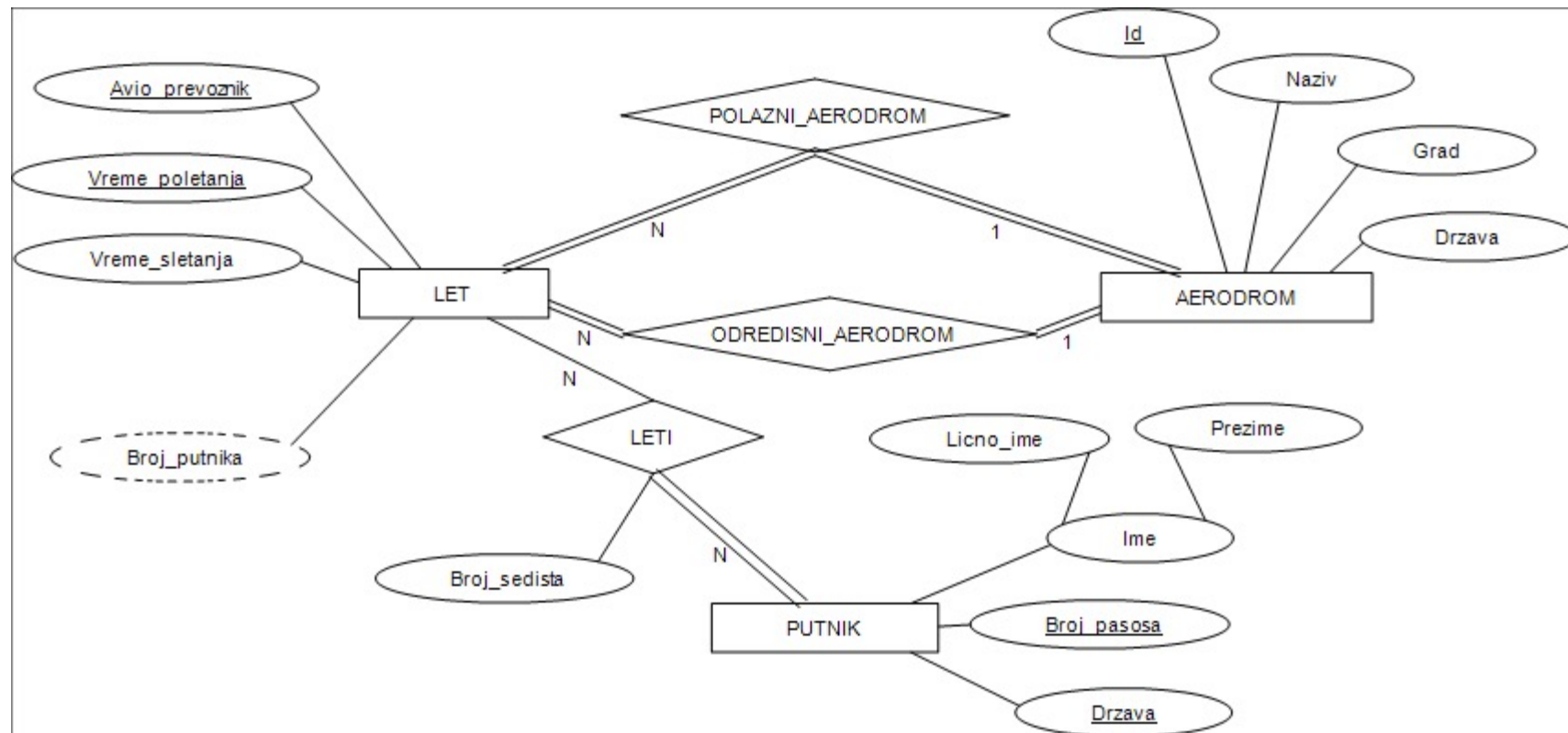
Naziv	SBroj	MatBrR	DatPost
Razvoj	5	333445555	22.5.1988
Administracija	4	987654321	1.1.1985
Uprava	1	888665555	19.6.1981

LOK_SEK

BrS	Lokacija
5	Niš
5	Pirot
4	Leskovac
4	Niš
1	Niš

Primeri

Primeri

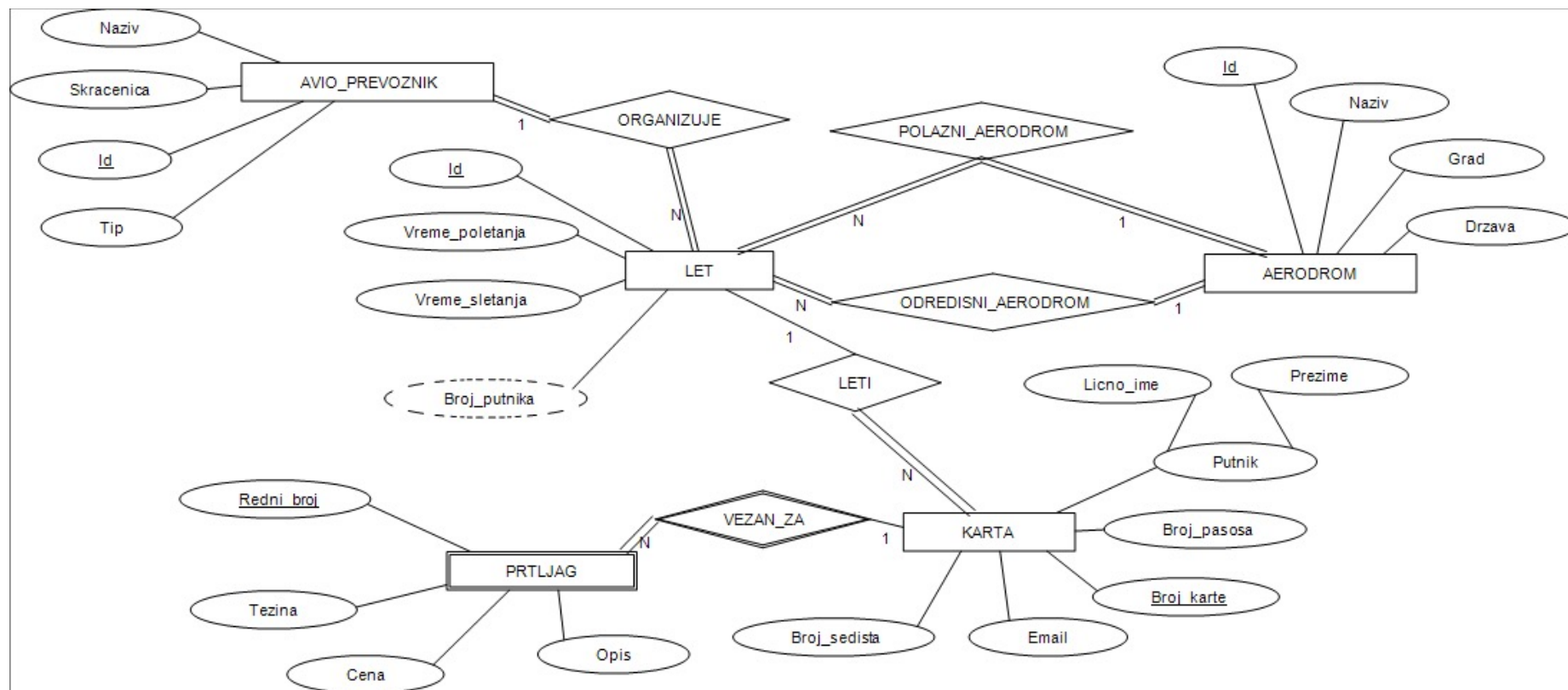
LET(Avio_prevoznik, Vreme_poletanja, Vreme_sletanja, *Polazni_aerodrome_id*,
Odredisni_aerodrome_id)

PUTNIK(Licno_ime, Prezime, Broj_pasosa, Drzava)

AERODROM(Id, Naziv, Grad, Drzava)

LETI(Avio_prevoznik, Vreme_poletanja, Broj_pasosa, Drzava, Broj_sedista)

Primeri

Primeri

AVIO_PREVOZNIK(Naziv, Skracenica, Id, Tip)

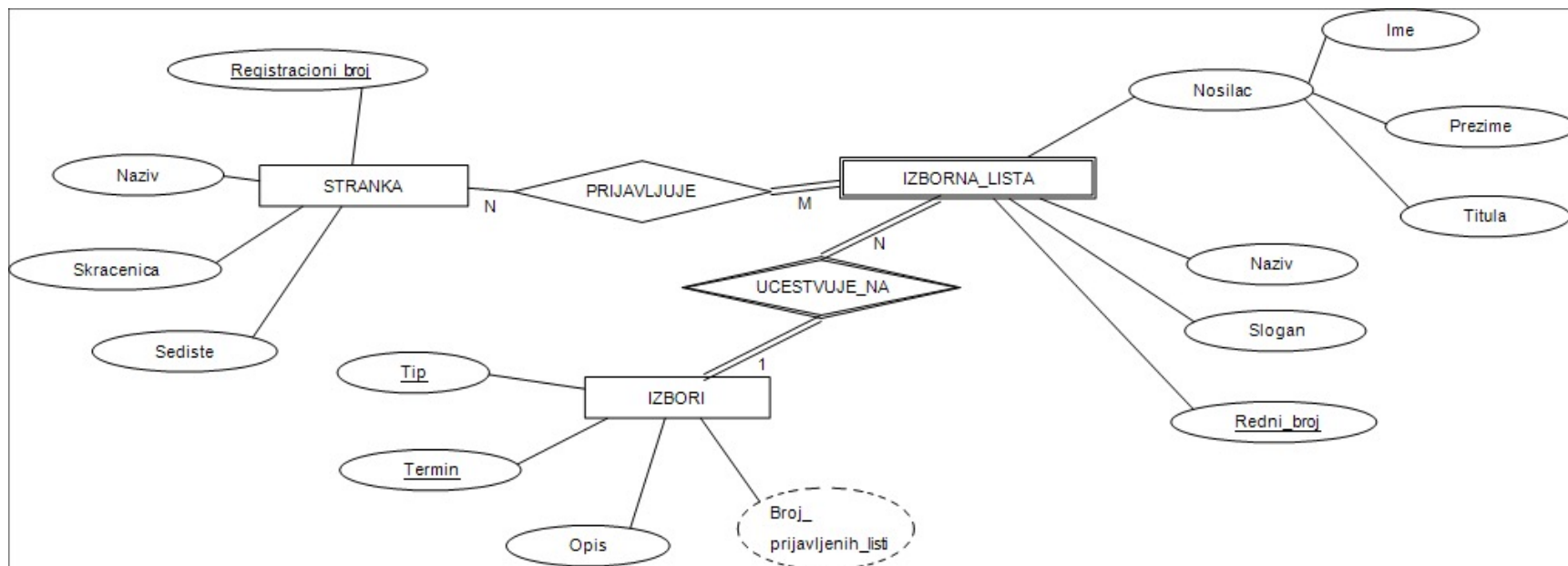
LET(Vreme_poletanja, Vreme_sletanja, Id, Prevoznik_id, Polazni_aerodrome_id, Odredisni_aerodrome_id)

AERODROM(Id, Naziv, Grad, Drzava)

KARTA(Licno_ime, Prezime, Broj_pasosa, Broj_karte, Email, Broj_sedista, Let_id)

PRTLJAG(Broj_karte, Redni_broj, Tezina, Cena, Opis)

Primeri

Primeri

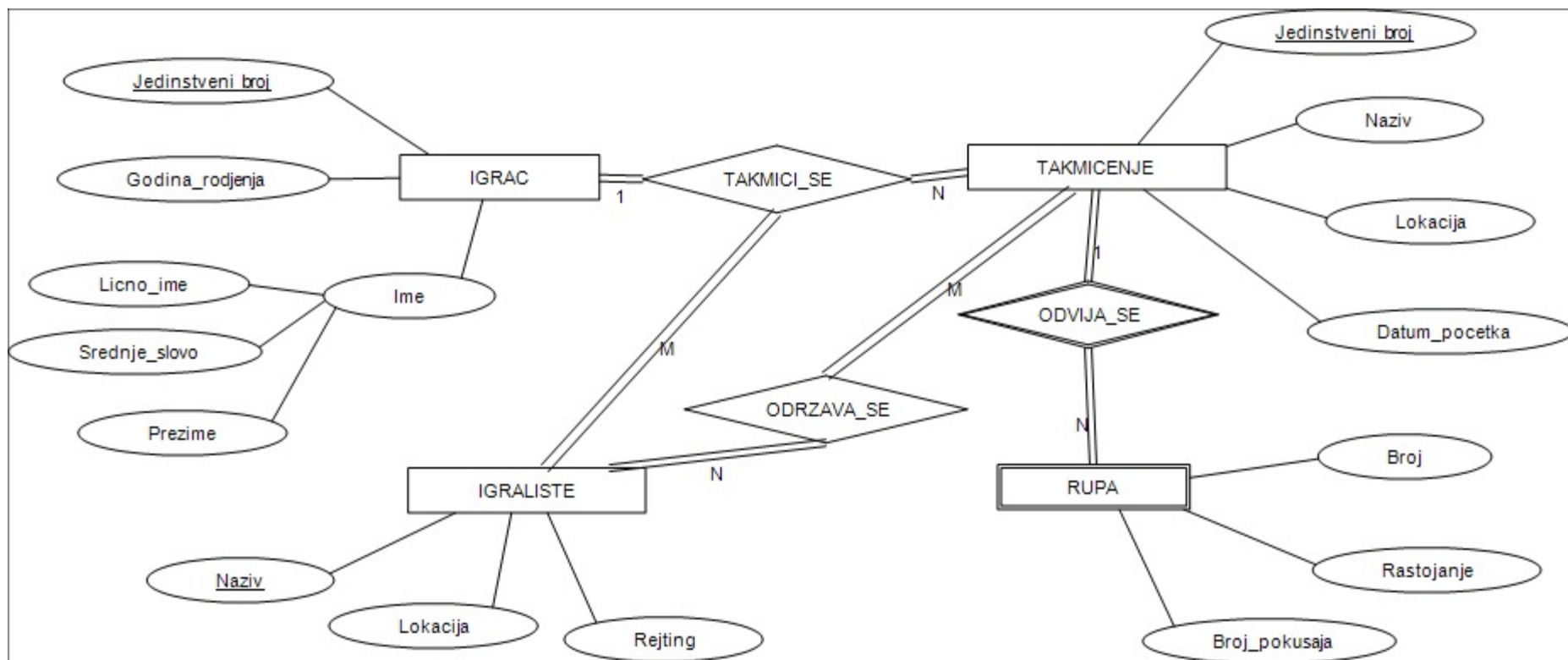
STRANKA(Registracion_broj, Naziv, Skracenica, Sediste)

IZBORI(Tip, Termin, Opis)

IZBORNA_LISTA(Ime, Prezime, Titula, Naziv, Slogan, Tip, Termin, Redni_broj)

PRIJAVLJUJE(Stranka, Tip, Termin, Redni_broj)

Primeri

Primeri

IGRAC(Jedinstveni_broj, Godina_rodjenja, Licno_ime, Srednje_slovo, Prezime)

IGRALISTE(Naziv, Lokacija, Rejting)

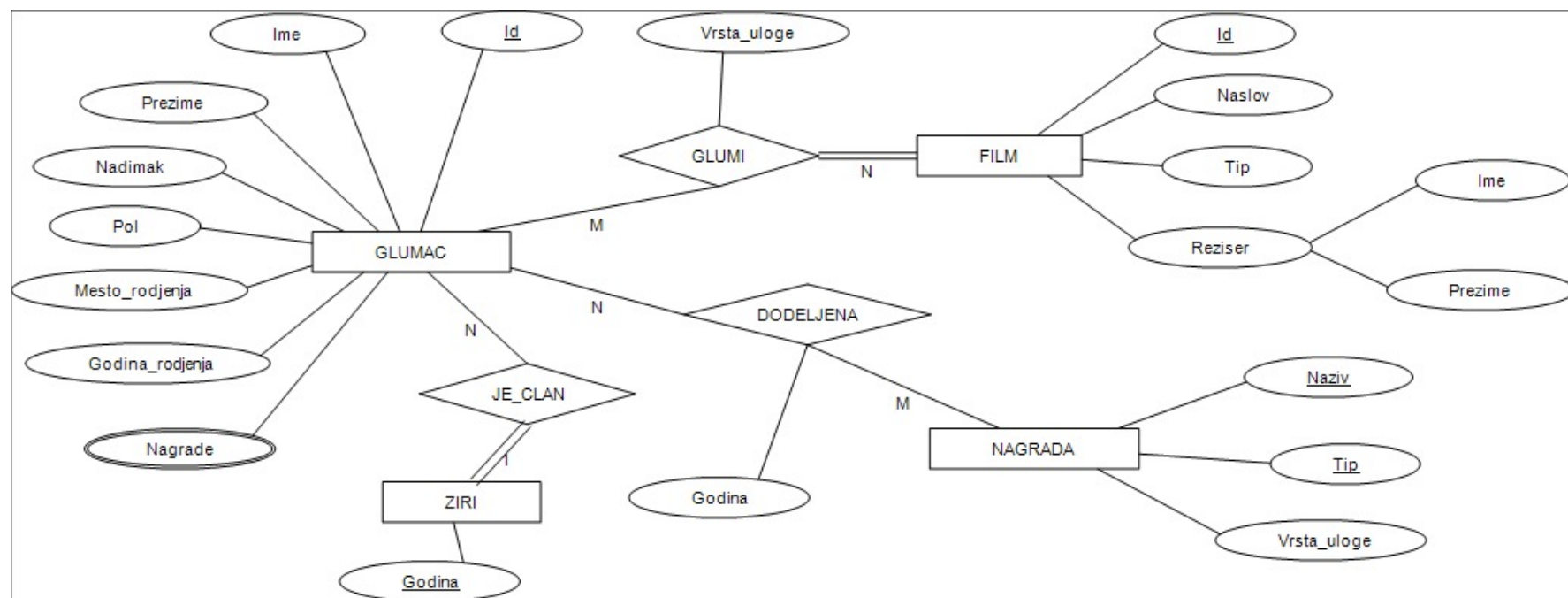
TAKMICENJE(Jedinstveni_broj, Naziv, Lokacija, Datum_pocetka)

RUPA(Takmicenje, Broj, Rastojanje, Broj_pokusaja)

ODRZAVA_SE(Takmicenje, Igraliste)

TAKMICI_SE(Igrac, Igraliste, Takmicenje)

Primeri

Primeri

GLUMAC(Id, Ime, Prezime, Nadimak, Mesto_rodjenja, Godina_rodjenja, Godina_ziri)

FILM(Id, Naslov, Tip, Ime, Prezime)

NAGRADA(Naziv, Tip, Vrsta_uloge)

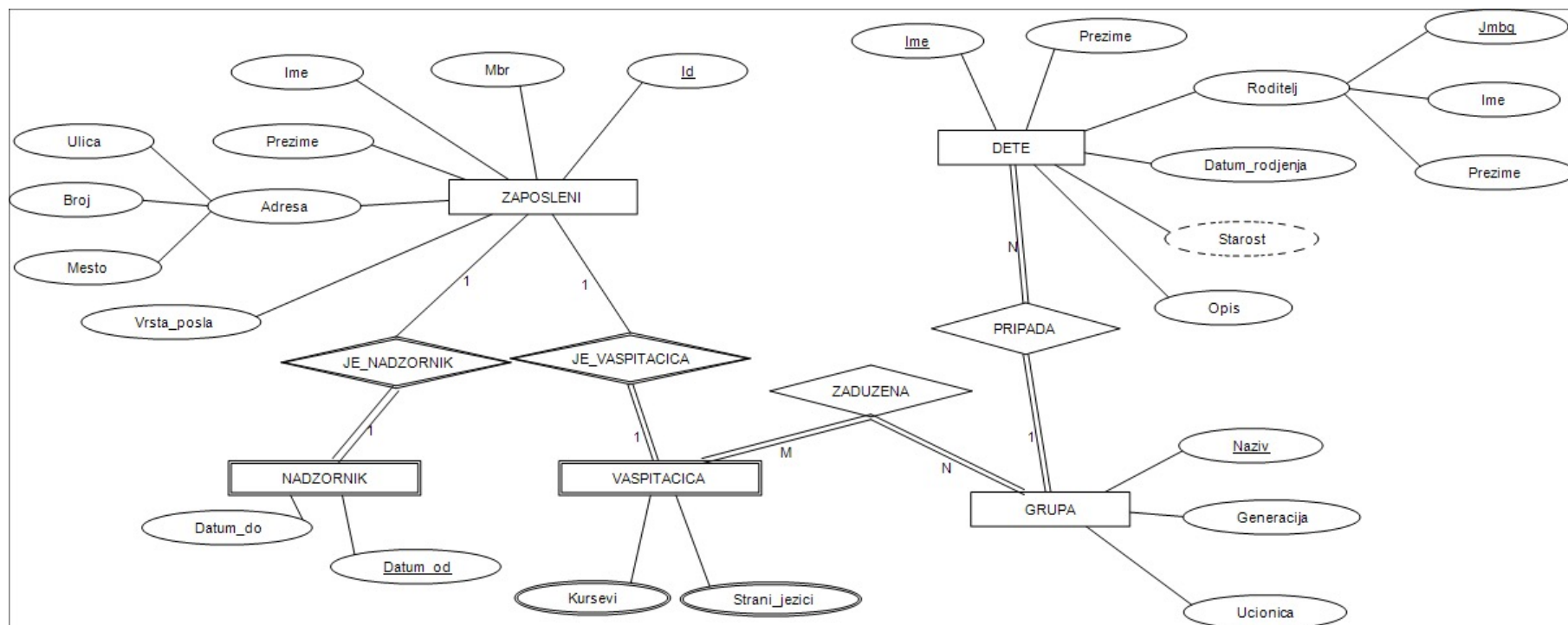
ZIRI(Godina)

GLUMI(Glumac, Film, Vrsta_uloge)

DODELJENA(Glumac, NagradaNaziv, NagradaTip, Godina)

NAGRADE(Glumac, Nagrada)

Primeri

Primeri

ZAPOSLENI(Id, Mbr, Ime, Prezime, Ulica, Broj, Mesto, Vrsta_posla)

DETE(Ime, Prezime, JMBG_roditelja, Ime_roditelja, Prezime_roditelja, Datum_rodjenja, Opis, *Grupa*)

GRUPA(Naziv, Generacija, Ucionica)

NADZORNIK(Zaposleni, Datum_od, Datum_do)

VASPITAC(Zaposleni)

ZADUZENA(Zaposleni, *Grupa*)

KURSEVI(Zaposleni, Kurs)   STRANI_JEZICI(Zaposleni, Jezik)